

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Idy Hanzelovej a členov senátu JUDr. Aleny Adamcovej a JUDr. Petra Melichera, v právnej veci navrhovateľa **Š. K.**, proti odporkyňi **Sociálnej poisťovni, ústrediu so sídlom v Bratislave**, Ul. 29. augusta č. 8, o **príplatok k dôchodku**, na odvolanie odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 22. mája 2008, č.k. 25Sd/101/2008-12, rozhodol

t a k t o :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline z 22. mája 2008, č.k. 25Sd/101/2008-12, **p o t v r d z u j e**.

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom krajský súd podľa § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej v texte rozsudku len „O.s.p.“) zrušil rozhodnutie odporkyne č. P. z 25. februára 2008 – ktorým podľa § 2 ods.1 a § 4 zák.č. 274/2007 Z.z. o príplatku k dôchodku politickým väzňom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák.č. 274/2007 Z.z.“) nebol navrhovateľovi priznaný príplatok k dôchodku – podľa § 250j ods. 2 písm. a/ O.s.p. a navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal.

V odôvodnení rozsudku uviedol, že príplatok k dôchodku, o ktorý navrhovateľ požiadal, sa nevypláca z prostriedkov Sociálnej poisťovne, ústredia, ale ako **štátna sociálna**

dávka, náklady na ktorú hradí štát. Podľa názoru krajského súdu, za tohto stavu má navrhovateľ nárok na priznanie a výplatu požadovaného príplatku k dôchodku podľa zák.č. 274/2007 Z.z. Zdôraznil, že skutočnosť, že odporkyňa nevypláca dôchodkovú dávku navrhovateľovi, nemôže byť na jeho ťarchu, rovnako ako nemôže byť na ťarchu navrhovateľa skutočnosť na strane nositeľa poistenia v Českej republike (Česká správa sociálneho zabezpečenia) v tom zmysle, že príplatok poskytuje iba občanom Českej republiky. Krajský súd vyslovil názor, že odporkyňa je povinná opätovne rozhodnúť o uplatnenom nároku navrhovateľa, priznať mu príplatok k dôchodku a je v jej kompetencii, či vo vlastnej pôsobnosti, resp. v spolupráci so štátnymi orgánmi Slovenskej republiky, bude žiadať kompenzáciu priznaného príplatku od nositeľa poistenia na strane Českej republiky.

Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odporkyňa odvolanie, a to z dôvodu nesúhlasu s právnym názorom krajského súdu. Poukázala na skutočnosť, že z celého znenia zákona č. 274/2007 Z.z. vyplýva, že upravuje poskytovanie príplatku len k takému dôchodku, ktorý vypláca Sociálna poisťovňa alebo orgán Slovenskej republiky príslušný na výplatu dôchodku z výsluhového zabezpečenia, pričom zdôraznila, že už v § 1, v ktorom sa vymedzuje predmet zákona, sa uvádza, že príplatok sa politickým väzňom poskytuje „za znevýhodnenie na trhu práce a nižší dôchodok“. Podľa názoru odporkyne, ak má Slovenská republika odškodňovať politických väzňov z dôvodu ich nižšieho dôchodku, môže ísť len o dôchodok vyplácaný podľa právnych predpisov Slovenskej republiky, pretože ak by mala odškodňovať za nižší dôchodok aj poberateľov, ktorým dôchodok vypláca iný štát, muselo by to byť výslovne upravené. Zdôraznila, že z ustanovenia § 2 ods.1 zák.č. 274/2007 Z.z. vyplýva, že politickému väzňovi vznikne nárok na príplatok k dôchodku, ak má nárok na výplatu starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku, ktorý vypláca Sociálna poisťovňa alebo ak má nárok na výplatu výsluhového dôchodku, invalidného výsluhového dôchodku alebo invalidného dôchodku, ktorý vypláca orgán príslušný na výplatu dôchodku podľa osobitného predpisu a ku dňu podania žiadosti o príplatok k dôchodku je štátnym občanom Slovenskej republiky a z textu poznámok pod čiarou k odkazom 2/ a 3/ uvedeným v § 2 ods.1 zák.č. 274/2007 Z.z. vyplýva, že nejde o demonštratívny výpočet osobitných právnych predpisov, podľa ktorých sa dôchodku, ku ktorým príplatok k dôchodku politickým väzňom patrí, vyplácajú, ale o taxatívny výpočet osobitných právnych predpisov. Odporkyňa tiež dôvodila tým, že podmienka, že príplatok podľa uvedeného zákona možno priznať len poberateľovi dôchodku, ktorému dôchodok vypláca orgán Slovenskej republiky, vyplýva aj z ust. § 3 ods.4 zák.č. 274/2007 Z.z., podľa

ktorého sa príplatok zlučuje so starobným dôchodkom, predčasným starobným dôchodkom, invalidným dôchodkom, vdovským dôchodkom, vdoveckým dôchodkom, sirotským dôchodkom, výsluhovým dôchodkom, invalidným výsluhovým dôchodkom, vdovským výsluhovým dôchodkom, vdoveckým výsluhovým dôchodkom a sirotským výsluhovým dôchodkom. Z uvedeného ustanovenia vyplýva, že príplatok sa zlučuje s príslušným dôchodkom ku ktorému patrí, preto sa stáva dávkou v starobe a v invalidite alebo pozostalostnou dávkou. Následkom skutočnosti, že príplatok sa stáva súčasťou dôchodku, je zohľadnenie sumy príplatku aj na účely súbehu nárokov na výplatu dvoch dôchodkov, určenie sumy každoročnej valorizácie dôchodku a určenie sumy pozostalostného dôchodku. Odporkyňa zdôraznila, že z názvu zákona, ako aj z celého jeho textu jednoznačne vyplýva, že ide o príplatok k dôchodku, teda nemôže ísť o situáciu, že by príslušný orgán príplatok vyplácal samostatne. Z uvedeného je podľa odporkyne zrejmé, že správne rozhodla podľa § 2 ods.1 a § 4 zák.č. 274/20007 Z.z., keď navrhovateľovi príplatok nepriznala, a preto navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil a jej rozhodnutie z 25. februára 2008 ako vecne správne potvrdil.

Navrhovateľ v písomnom vyjadrení k odvolaniu odporkyne sa domáhal prešetrenia predmetnej veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s O.s.p. v spojení s § 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250l ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu odporkyne nie je možné priznať úspech.

Z podkladov súdneho spisu je zrejmé, že navrhovateľ na základe žiadosti z 12. novembra 2007 požiadal odporkyňu o príplatok k dôchodku podľa zák.č. 274/2007 Z.z.

Z potvrdenia Českej správy sociálneho zabezpečenia vyplýva, že navrhovateľ je poberateľom starobného dôchodku, ktorý mu bol priznaný jej rozhodnutím z 1. júna 1994, a to od 1. marca 1994 podľa § 21 zák.č. 100/1988 Zb. a Zmluvy medzi Českou republikou a Slovenskou republikou o sociálnom zabezpečení č. 228/93 Zb.

V predmetnej veci bolo teda zistené, že navrhovateľ ako slovenský štátny občan s trvalým bydliskom v Slovenskej republike bol do roku 1994 zamestnávaný v Českej republike.

Česká republika a Slovenská republika vznikli k 1. januáru 1993 rozdelením spoločného československého štátu, ktorý charakterizoval jednotný systém dôchodkového poistenia, a tak z hľadiska vtedy platného práva bolo právne irelevantné, v ktorej časti československého štátu bol občan zamestnaný, resp. kde mal sídlo jeho zamestnávateľ.

Slovenská republiky uzavrela s Českou republikou **Zmluvu o sociálnom zabezpečení**, ktorá nadobudla platnosť 3. mája 1993, pričom podľa jej čl. 34 ods. 1 bola predbežne vykonateľnou od 1. januára 1993. Z oznámenia Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 175/1995 Z.z. vyplýva, že 8. januára 1993 bola podpísaná **Správna dohoda o vykonávaní Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o sociálnom zabezpečení** (oznámenie Ministerstva zahraničných vecí č. 318/1994 Z.z.).

Podľa čl. 2 Správnej dohody, zástupcovia príslušných úradov a nositeľov zabezpečenia zmluvných štátov **úzko spolupracujú** pri vykonávaní zmluvy a tejto správnej dohody.

Úlohou súdu bolo vyriešiť právnu otázku, **či možno priznať žiadateľovi príplatok k dôchodku v zmysle zák.č. 274/2007 Z.z. za stavu, keď mu bol dôchodok priznaný – a je mu aj vyplácaný – z českého systému sociálneho zabezpečenia.**

Podľa § 2 ods.1 zák.č. 274/2007 Z.z. oprávnená je fyzická osoba, **ktorej sa vypláca** starobný **dôchodok**, predčasný starobný dôchodok, invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu, výsluhový dôchodok, invalidný výsluhový dôchodok alebo invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu, **ku dňu podania žiadosti o príplatok je štátnym občanom Slovenskej republiky** a ktorá bola

- a) najmenej 3 mesiace väznená, 3 mesiace vo výkone trestu odňatia slobody, 3 mesiace zaradená do vojenských táborov nútených prác alebo protiprávne násilne odvedená do bývalého Zväzu sovietskych socialistických republík (ZSSR) a do táborov, ktoré mal ZSSR zriadené v iných štátoch počas najmenej 3 mesiacov **a bola rehabilitovaná**

alebo odškodnená podľa osobitných predpisov alebo jej bol priznaný jednorazový finančný príspevok podľa osobitného predpisu,

b) najmenej 3 mesiace zaradená do táborov nútených prác.

Podľa § 3 ods. 5 zák.č. 274/2007 Z.z. príplatok sa zlučuje so starobným dôchodkom, predčasným starobným dôchodkom, invalidným dôchodkom, vdovským dôchodkom, vdoveckým dôchodkom, sirotským dôchodkom, výsluhovým dôchodkom, invalidným výsluhovým dôchodkom, vdovským výsluhovým dôchodkom, vdoveckým výsluhovým dôchodkom a sirotským výsluhovým dôchodkom.

Podľa § 4 ods.1 zák.č. 274/2007 Z.z. o nároku na príplatok, jeho sume rozhoduje a príplatok vypláca Sociálna poisťovňa a orgán príslušný na výplatu dôchodku podľa osobitného predpisu.

Z pripojených spisov je zrejmé, že odporkyňa žiadosti navrhovateľa nevyhovela, keď vydala preskúmané rozhodnutie, ktorým mu požadovaný príplatok nepriznala. V odôvodnení rozhodnutia uviedla, že nárok na príplatok k dôchodku navrhovateľovi nevznikol, pretože nie je oprávnenou osobou podľa § 2 ods. 1 zák.č. 274/2007 Z.z., a to ***z dôvodu, že nie je poberateľom*** starobného, predčasného starobného ani invalidného dôchodku vyplácaného Sociálnou poisťovňou.

Na tomto mieste odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že argumentácia odporkyne týkajúca sa výkladu ustanovenia § 2 ods.1 zák.č. 274/2007 Z.z. právne neobstojí. Z uvedeného ustanovenia totiž ***podmienka spočívajúca vo vyplácaní dôchodku Sociálnou poisťovňou nevyplýva***. S poukazom na túto skutočnosť navrhovateľ nemôže byť vylúčený z dôvodov uvádzaných odporkyňou z okruhu oprávnených osôb. Podľa názoru odvolacieho súdu nič nebráni odporkyňi v zmysle § 4 ods. 1 zák.č. 274/2007 Z.z. rozhodnúť o príplatku a jeho vyplácaní navrhovateľovi. Uvedený postup nevyklučuje ani § 3 ods. 5, ktorý hovorí o zlúčení dôchodkov.

Odvolací súd ohľadne námietok odporkyne, ***že navrhovateľovi, ktorý hoci splnil zákonné podmienky pre priznanie príplatku k dôchodku politickým väzňom v zmysle zák.č. 274/2007 Z.z. nemožno nevyhovieť, lebo poberá starobný dôchodok z českého systému***

sociálneho zabezpečenia, konštatuje, že takýto postup je v rozpore s ustanovením § 2 ods.1 zák.č. 274/2007 Z.z., z ktorého navrhovateľovi jednoznačne právo na príplatok vyplýva, ako aj v rozpore s účelom tohto zákona. Odvolací súd zároveň považuje uvedený postup voči navrhovateľovi za jednoznačne diskriminačný, nakoľko ako občan bývalej Československej republiky a zároveň Slovenskej republiky nemôže byť znevýhodnený oproti občanom, ktorých zamestnávateľ bol na území Slovenskej republiky len preto, že jeho zamestnávateľ sa v rozhodnej dobe nachádzal na území terajšej Českej republiky. Ide o špeciálnu situáciu, vyplývajúcu z rozdelenia spoločného štátu, na ktorú navrhovateľ nemohol mať dosah, a preto nemôže znášať nepriaznivé následky na uplatnenie svojich práv..

Podľa názoru odvolacieho súdu, ***problémy, ktoré môžu vzniknúť v súvislosti s technickým zabezpečením realizácie vyplatenia príplatku navrhovateľovi, bude potrebné riešiť v rámci samostatných rokovaní Sociálnej poisťovne s jej českým partnerom, t.j. Českou správou sociálneho zabezpečenia.***

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

O trovách konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že úspešnému navrhovateľovi - ktorý si ich náhradu neuplatnil - v zmysle § 151 ods.1 veta druhá O.s.p., ich náhradu nepriznal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. septembra 2009

JUDr. Ida Hanzelová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová

